

Arbete och välfärdförvaltningen

Utbildningsdepartementet

Remissvar SOU 2024:16 Växla yrke som vuxen- en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

Inledning

Regeringen beslutade den 22 juni 2022 att tillsätta utredningen "Långsiktig och behovsanpassad yrkesutbildning för vuxna" (dir 2022:84). I uppdraget ingick att se över hur yrkesutbildningen inom kommunal vuxenutbildning (Komvux) kan bli mer effektiv och anpassad efter de behov som finns, både på arbetsmarknaden och hos individer. Den 6 juli 2023 beslutades om ett tilläggsdirektiv till utredningen (dir.2023:10). I tilläggsdirektivet gavs utredaren i uppdrag att även föreslå hur en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå kan införas för att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet.

Utredningarna har utgått ifrån och föreslår förändringar inom följande huvudområden:

- 1 Anordnarnas roll och ansvar
- 2 Ansöknings- och antagningsprocessen
- 3 Ett mer långsiktigt och flexibelt statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux
- 4 En reformerad lärlingsutbildning för vuxna
- 5 Bättre förutsättningar att snabbt möta nya stora utbildningsbehov
- 6 Elevers tillgång till stöd i komvux
- 7 Underlättande av studier för elever med funktionsnedsättning
- 8 Övergångar till arbetsmarknaden för elever inom anpassad utbildning
- 9 Prövning inom Komvux och gymnasieskolan

I remissvaret återfinns dessa i fet stil och för att underlätta läsningen är underrubrikerna, om sådan finns, kursiverade. Förvaltningens synpunkter presenteras på samma sätt under varje delområde enligt nedan där vi syftar på arbete och välfärdsförvaltningen. Uppställningen utgår ifrån det syfte som ingick i utredningens uppdrag och ser ut så här:

Utifrån ökad effektivitet:

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden:

Anpassning efter behov som finns hos individer:

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och yrkeslivet:

De avslutande kapitlen i utredningarna lyfter förväntade effekter på samhällsnivå av de förändringar som föreslås. Dessa rör blanda annat ekonomiska- regional- och integrationspolitiska konsekvenser. Utredningen presenterar också kort några alternativa förslag. Förvaltningen väljer att inte inkludera dessa kapitel i sitt remissvar då de är av mer resonerande karaktär.

Förslaget i korthet

Utredningen fick sitt ursprungliga uppdrag den 22 juni 2022. I uppdraget ingick att se över hur yrkesutbildningen inom kommunal vuxenutbildning (komvux) kan bli mer effektiv och bättre anpassad efter de behov som finns, både på arbetsmarknaden och hos individer. I uppdraget ingick att analysera behovet av och vid behov föreslå en utbildningsmodell inom komvux som innebär en stark koppling mellan arbetsplatser och utbildning och där aktörer inom arbetslivet ges ett stort ansvar. Utredningen skulle även undersöka och vid behov föreslå åtgärder för att åstadkomma mer långsiktighet och förutsägbarhet när det gäller statens finansiering av yrkesutbildning inom komvux.

Vidare skulle utredningen bedöma och vid behov föreslå hur statsbidraget för regionalt yrkesvux¹ kan förändras för att bättre kunna möta stora och snabbt uppkomna utbildningsbehov lokalt och regionalt. I uppdraget ingick även att analysera vilka åtgärder, till exempel förbättrad tillgång till stöd, som kan få fler elever att nå målen med sin utbildning i komvux, och vid behov föreslå sådana åtgärder samt att se över ordningen för provning i komvux, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan². Den 6 juli 2023 utökades utredningens uppdrag genom ett tilläggsdirektiv. I det utökade uppdraget ingick att föreslå hur en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna kan införas. Detta för att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet. Den nya formen av yrkesutbildning ska enligt uppdraget inte vara en del av komvux, utan följa samma modell som yrkeshögskolan. Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ska vara ansvarig förvaltningsmyndighet för den nya utbildningen.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning

Utredningen omfattar flera olika delar och har också fått tilläggsdirektiv som skapar en helhet som inte riktigt hänger ihop. Vi uppfattar att vissa av förslagen inte är tillräckligt utredda och att delar utgår ifrån en verklighetsbeskrivning som vi inte helt instämmer i.

I delar så är förslaget bra men samtidigt väcks frågor kring vilka målgrupperna för den nya utbildningsinsatsen yrkesskola egentligen är. Som förslaget är skrivet uppfattar vi att den målgruppen till största delen redan kan tillgodogöra sig de utbildningar som finns inom yrkesvux alternativt skulle de med enklare medel än de som föreslås i utredningen kunna erbjudas anpassad kompetensutveckling. Till exempel skulle en flexiblere hantering av orienteringskurserna, som kommunerna använder vid behov, utgöra en alternativ möjlighet. Det finns en risk att gymnasiala utbildningar kommer att konkurrera om samma individer/sökande och att yrkesskolan inte blir ett komplement utan ett parallellspår.

Utmaningarna som finns idag gäller främst de som står långt ifrån arbetsmarknaden där utredningen inte svarar på hur denna grupp bättre ska matchas mot arbetsmarknadens behov. Det innebär att delarna som föreslås kring ökat stöd inte riktigt hänger samman med övriga förslag i utredningen.

Harmonieringen med dimensioneringsutredningen skapar förutsättningar för en effektivare satsning på matchning mot arbetsmarknadens behov. Översynen av ersättningsnivåerna har efterfrågats under lång tid och innebär ökade möjligheter för kommunerna. Förslaget om ett grundbelopp som inte behöver sökas och möjligheten till kompletteringar utifrån omvärldsfaktorer förenklar och ökar flexibiliteten.

Förslaget om en ny yrkesskola på gymnasial nivå har sina tydligaste förtjänster kopplat till målgruppen som behöver växla yrke men redan har en god allmän skolbakgrund samt där växlingen innebär ett "smalare och omvärldsrelaterat utbildningsspår". Förvaltningen bedömer att målgruppen därmed blir starkt begränsad. Däremot ser vi en tydlig risk för gymnasiala utbildningar som konkurrerar om samma individer/sökande.

Att aktörer inom arbetslivet behöver vara delaktiga i utformning av yrkesutbildningar och ges stort ansvar är önskvärt men innebär också stora utmaningar. Det är svårt redan idag inom yrkeshögskolans utbildningar. Den arbetsplatsförlagda delen av befintliga utbildningar utgör ytterligare en utmaning där den föreslagna yrkesskolan riskerar att ytterligare öka konkurrensen om praktikplatser.

1 Helheten och övergripande för förslag ny yrkesskola för vuxna

Utifrån ökad effektivitet: Harmonieringen med dimensioneringsutredningen skapar förutsättningar för en effektivare satsning på matchning mot arbetsmarknadens behov. Översynen av ersättningsnivåerna har efterfrågats under lång tid och innebär ökade möjligheter för kommunerna förutsatt att besked om ersättning meddelas i tid så kommunerna hinner ställa om. Förslaget om ett grundbelopp som inte behöver sökas och möjligheten till kompletteringar utifrån omvärldsfaktorer förenklar och ökar flexibiliteten.

Utredningens förslag tar inte hänsyn till att det redan idag råder kompetensbrist inom vissa av yrkesgrupperna som behövs inom vuxenutbildningen, inklusive pedagoger med spetskompetens. Vi uppfattar att förslagen inte är tillräckligt utredda och att delar utgår ifrån en verklighetsbeskrivning som vi inte helt instämmer i. Bland annat hänvisas i utredningen till att statsbidraget inte används men den bakomliggande orsaken till detta analyseras inte vilket leder till en felaktig slutsats kring lämplig lösning. Att bidraget inte används beror framför allt på att det inte täcker kostnaderna för utbildningarna då de har blivit dyrare över tid. Nuvarande ersättningsnivå är för låg.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Förslaget har sina tydligaste förtjänster kopplat till målgruppen som behöver växla yrke men redan har en god allmän skolbakgrund samt där växlingen innebär ett ”smalare och omvärldsrelaterat utbildningsspår” Här ligger möjligheten till validering av befintliga kunskaper bra.

Idag finns möjlighet att erbjuda orienteringskurser som sätts samman av rektor och som kan omfatta upp till 20 veckors studier. I förslaget framgår inte varför denna möjlighet genom en ökad flexibilitet inte hade kunnat utgöra ett fullgott alternativ till den yrkesutbildning som nu föreslås och som upplevs som en större utmaning.

När det gäller förslaget kring yrkesskolan så utgår det ifrån yrkeshögskolan både i modell och resultat där nästan 100 procent går till arbete. Det behöver framgå att individer i denna målgrupp har en gymnasiekompetens vilket innebär en större flexibilitet och beredskap inför förändringar. Att skapa en yrkesutbildning utifrån samma premisser men för en helt annan målgrupp innebär inte per automatik att samma goda resultat kan förväntas.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Utmaningarna som finns idag gäller främst de som står långt ifrån arbetsmarknaden där utredningen inte svarar på hur denna grupp bättre ska matchas mot arbetsmarknadens behov.

Då förslaget blir begränsat framstår också det som skrivs om stödfunktioner lösryckt. Det är inte den målgrupp förslaget utgår ifrån som har de största behoven av tydlig

kartläggning, vägledning samt tillgång till både kurativt och specialpedagogiskt stöd. Detta inkluderar också det som omfattar målgruppen med funktionsbegränsningar. Beroende på vilken typ av begränsningar finns redan idag ett stöd i många kommuner och undervisning som anpassas inom den kommunala vuxenutbildningen. För målgruppen som har en begränsad skolgång, språksvårigheter och kognitiva funktionsnedsättningar kommer utredningens förslag innebära nya möjligheter i mindre omfattning. Vi välkomnar i stort ett bättre stöd för de studerande inom vuxenutbildningen.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Som förslaget är skrivet uppfattar vi att målgruppen till största delen redan kan tillgodogöra sig de utbildningar som finns inom yrkesvux. Alternativt skulle kunna erbjudas anpassad kompetensutveckling med enklare medel än de som föreslås i utredningen. Utredningens förslag handlar om att erbjuda kurser utanför de vanliga yrkesutbildningarna på gymnasial nivå men exakt vilken typ av kurser som avses och på vilket sätt de skulle förbättra organisatoriskt från idag är oklart. Att sätta samman kurser som omfattar allt från 6 månader till och med 2 år är omfattande och riskerar att bli kostsamt. Det framgår inte heller hur kvalitetssäkringen av utbildningarna ska ske.

Det finns en risk att det blir mer av det vi redan kan erbjuda till dem som redan kan kompetensutvecklas för yrkesväxling inom det befintliga systemet.

Vi ser positivt på att ställa högre krav på att kommunerna behöver öppna upp för den här målgruppen och erbjuda praktikplatser. Redan idag upplevs den arbetsplatsförlagda delen av befintliga utbildningar utgöra en utmaning. Yrkesskolan skulle innebära ytterliga konkurrens om praktikplatser.

Att få yrkeslivet att bidra i alla de delar som yrkesskolan bygger på utgör en utmaning. Arbetslivet behöver initiera utbildningar och inte lämna över arbetet till en utbildningsanordnare. Det behöver finnas en tydlig och fungerande samverkan mellan arbetslivet och utbildningsanordnaren inklusive en aktiv och drivande ledningsgrupp med bred kompetens för att säkerställa nödvändig utveckling av de utbildningar som anordnas. Samtliga moment utgör idag utmaningar inom yrkeshögskolans utbildningar.

Övriga utmaningar för att uppnå en förstärkt koppling utgörs av behovet av arbetsplatsförlagda praktikplatser LIA (Lärande i arbetet) med god kvalitet till de studerande samt hitta lärare/konsulter med spetskompetens och ha budget att betala deras löner.

Nationellt intag för den föreslagna yrkesskolan möjliggör att utbildningar får tillräckligt med studerande och kan starta. Arbetslivets inflytande över utbildningarna, speglar arbetsmarknaden behov och gör innehållet aktuellt med kursplaner där ledningsgruppen inflytande är avgörande. Kompetensförsörjning genom att skraddarsy utbildningar med kurser utifrån arbetslivet behov. En utbildningsform som leder direkt till ett specifikt yrke/yrkesroll som den studerande omedelbart kan använda i yrkeslivet.

Inom ramen för de pilotprojekt som pågår kopplat till ny yrkesskola finns exempel som väl speglar syftet. Dessa är riktade insatser där sökandegruppens kvalifikationer stämmer väl överens med inträdeskraven. Utbildningen utformas efter specifika behov som arbetsgivaren har. Utbildningen utformas tillsammans med arbetsgivaren som också erbjuder en anställning efter avslutad utbildning. Här finns det nära samarbetet med arbetsgivaren som är nödvändigt för ett lyckat resultat kopplat till anställning och då kan yrkesskolan utgöra ett komplement till det befintliga utbudet.

2 Anordnare, styrning, ledning, kvalitet och ansvar

Utifrån ökad effektivitet: Utredningens förslag tar inte hänsyn till att det redan idag råder kompetensbrist inom vissa av yrkesgrupperna som behövs inom vuxenutbildningen, inklusive pedagoger med spetskompetens. Utredningens förslag handlar om att erbjuda kurser utanför de vanliga yrkesutbildningarna på gymnasial nivå men exakt vilken typ av kurser som avses och på vilket sätt de skulle förbättra organisatoriskt från idag är oklart. Att sätta samman kurser som omfattar allt från 6 månader till och med 2 år är omfattande och riskerar att bli kostsamt.

Det är redan idag en utmaning att hitta utförare, privata inte minst kopplat till ansökningsförfarandet för att få tillstånd att erbjuda utbildningar. Därför är det bra med en tydlig anknytning till yrkeshögskolorna samtidigt som det behöver framgå att målgruppen inom yrkeshögskolan har en gymnasiekompetens vilket innebär en större flexibilitet och beredskap inför förändringar. Att skapa en yrkesutbildning utifrån samma premisser men för en helt annan målgrupp innebär inte per automatik att samma goda resultat kan förväntas.

Det finns också en risk att utbildningarna blir beviljade få starter och att arbetslivet och utbildningsanordnaren därför drar sig för det arbete, kopplat till regelverk och administration, som krävs för att få starta en yrkesskola. Det framgår inte heller hur kvalitetssäkringen av utbildningarna ska ske.

Redan idag upplevs den arbetsplatsförlagda delen av befintliga utbildningar utgöra en utmaning. Här ser vi ett behov av tydligare styrning mot offentligheten att öppna upp för fler platser. Yrkesskolan skulle innebära ytterliga konkurrens om praktikplatser.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Yrkesskolan kommer sannolikt vara en utbildningsform inom relativt små yrkesområden därför är det bra att det blir en nationell yrkesskola. För specifika behov där ett begränsat antal personer behöver utbildas kan förslaget med yrkesutbildning fungera bra. Här finns också det nära samarbetet med arbetsgivaren som är nödvändigt för ett lyckat resultat kopplat till anställning.

Delar av det som är oklart i utredningen kopplar till den gymnasiala yrkesutbildningen och hur den kommer att påverkas. Här kunde utredningen gått längre i sin förändring. Den

gymnasiala utbildningen för unga brottas med svårigheter att få dem i gymnasieåldern att välja yrkesutbildningar. Här finns en större utmaning som också kopplar till frågan om gymnasienivå ska vara den nya grundskolenivån.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Här blir det en utmaning att hitta personal med rätt kompetens för att utföra undervisningen. Det kommer ställas krav på lönenivå för unik kompetens. Det finns därför en risk att personal som leder undervisningen inte har pedagogisk kompetens vilket försvårar individuella anpassningar.

Utredningens förslag kommer sannolikt främst att underlätta för dem som har en yrkesutbildning men behöver växla yrke. Här ligger möjligheten till validering av befintliga kunskaper bra.

Det finns en farhåga att det blir mer av det vi redan kan erbjuda till dem som redan kan kompetensutvecklas för yrkesväxling inom det befintliga systemet. Utmaningarna gäller främst de som står långt ifrån arbetsmarknaden där utredningen inte helt svarar på hur denna grupp bättre ska matchas mot arbetsmarknadens behov.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Tydligare kompetensförsörjning - utbildning kopplad direkt till den unika yrkesrollen. LIA leder ofta till en anställning.

3 Ansökan-antagning och bedömning av förutsättningar

Utifrån ökad effektivitet: Utredningen väljer att inte förtydliga regleringen kring förkunskaper eller förutsättningar att fullfölja utbildningen. Tyvärr försätter det kommunerna i samma resurskrävande situation som i nuläget då elevens förutsättningar och förkunskaper ska prövas och bedömas i varje enskilt fall. Att utredningen väljer att inte föreslå förtydligande har eventuellt sin bakgrund i att den i stället föreslår en annan prioriteringsordning för de former av yrkesutbildning som är mer knutna till arbetslivet, det vill säga lärlings vux och yrkesskolan.

Förtydligandet kring att elever blir antagna till hel utbildning, inte kurser, samt kan avbrytas från hel utbildning utifrån bristande förutsättningar bidrar till ett effektivare arbete kring framför allt avbrott. När det gäller antagning har kommunerna dock arbetat på samma sätt innan förtydligandet.

En utbildningsplats är ofta dyrare än vad statsbidraget täcker och mellanskillnaden får kommunerna stå för. Därför kan en kommun inte anta alla sökande till en dyr utbildning även om antalet platser i statsbidraget är stort. Utredningen utgår också från att en upphandlad utbildning skulle vara mindre flexibel gällande volymförändringar. Kommunen upplever det motsatta i många fall.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Utredningens förslag kommer sannolikt främst att underlätta för dem som har en yrkesutbildning men behöver växla yrke. Här ligger möjligheten till validering av befintliga kunskaper bra.

Anpassning efter behov som finns hos individer: I resonemanget kring vilka målgrupper som blir antagna till yrkesutbildning saknas reflektion över kommunernas kostnad för elever i yrkesutbildning. Det genereras kostnader för varje elev för studie- och yrkesvägledning, elevhälsa med mera. Om elevers förutsättningar även fortsatt ska bedömas utifrån enskilt ärende som tas upp i Överklagandenämnden så blir det ineffektivt och kostsamt både för kommunerna och för nämnden.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden:

Förtydligandet kring att vuxna elever blir antagna till hel utbildning, inte kurser, samt kan avbrytas utifrån bristande förutsättningar kan bidra till en tydligare koppling till arbetslivet.

4 Ett mer långsiktigt och flexibelt statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux.

Utifrån ökad effektivitet: Den föreslagna förändringen om statsbidrag för yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning ska träda i kraft 1 juli 2025 och tillämpas första gången i fråga om statsbidragsåret 2026. Det är viktigt att kommunerna vet omfattningen på grundbeloppet så fort som möjligt för att få bra planeringsförutsättningar då ansökan till utbildningarna sker på hösten 2025 inför start 2026.

Om kommunerna ges möjlighet att planera för utbildning 3 år framåt enligt förslaget från utredningen så ger det väsentligt bättre förutsättningar för att kommunerna ska starta och driva fler kostnadskrävande utbildningar.

Uppräkningarna av statsbidraget samt en indexuppräkning vart tredje år är rimliga för att täcka de kostnader för yrkesutbildning inom komvux som staten avser att täcka. Idag fungerar bidraget dåligt på grund av att summorna inte har räknats upp. Ett differentierat statsbidrag även för lärlings vux ger även det bättre förutsättningar för att kommunerna ska kunna använda bidraget mer flexibelt.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Det finns en risk att statsbidraget inledningsvis inte motsvarar behovet då grundbidragets storlek ska fastställas till genomsnittet av det nyttjade statsbidraget för de tre närmaste föregående åren. Detta kan vara missvisande då nuvarande utformning av statsbidragen inte har kunnat utnyttjas fullt ut. Risken blir då att omfattningen på statsbidraget blir för lågt.

Förenklingen att kommunerna inte behöver söka grundbeloppet är bra. Det extra bidraget som enligt förslaget ska sökas årligen ger kommunen bra möjlighet att anpassa utbudet till de förändringar som sker på arbetsmarknaden.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Förslaget har sina tydligaste förtjänster kopplat till målgruppen som behöver växla yrke men redan har en god allmän skolbakgrund. Det är inte denna målgrupp som har de största behoven av tydlig kartläggning, vägledning samt tillgång till både kurativt och specialpedagogiskt stöd. För målgruppen som har en begränsad skolgång, språksvårigheter och kognitiva funktionsnedsättningar kommer utredningens förslag innebära nya möjligheter i mindre omfattning. Vi välkomnar i stort ett bättre stöd för de studerande inom vuxenutbildningen.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Förslaget har sina tydligaste förtjänster kopplat till målgruppen som behöver växla yrke men redan har en god allmän skolbakgrund samt där växlingen innebär ett "smalare och omvärldsrelaterat utbildningsspår".

5 En reformerad lärlingsutbildning för vuxna

Utifrån ökad effektivitet: Kommunerna i Skåne Nordost bedriver idag och sedan 12 år tillbaka en relativt omfattande lärlingsutbildning inom en gemensam verksamhet kallad Lärlingsakademien Skåne Nordost. En del av de utmaningar som beskrivs för att bedriva utbildningsformen känner vi igen men annat inte.

Möjligheten för eleven att ha en anställning under tiden denne går utbildningen kan öka attraktiviteten i utbildningarna och göra att fler söker sig till lärlingsutbildning.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Utifrån erfarenheten att bedriva lärlingsutbildning ser vi ett behov av att kommunen bidrar med extra resurser för att utbildningen ska kunna hålla en hög kvalitet. Eleverna behöver följas upp kontinuerligt av medarbetare som inte har endast utbildningsfokus, utan också bidrar till att kommunikationen mellan lärare, elev och arbetsplats fungerar. De medarbetarna skriver avtal med arbetsplatserna, går igenom fakturering, handledarutbildning, arbetskläder och andra praktiska frågor. De stöttar eleven i att fungera i arbetslivet samt är den som anskaffar platser i arbetslivet. De ingår också i lärlingsrådet.

Anpassning efter behov som finns hos individer: I våra kommuner har vi ett väldigt bra resultat i lärlingsutbildning jämfört med yrkesvux. Detta trots att en stor del av våra elever inte har gymnasieexamen. Det är också en stor andel som har diagnoser med sig. Många som inte har lyckats i skolan, eller där skolan inte har lyckats med dem, gör ett väldigt bra resultat i lärlingsutbildning. Så att utesluta den målgruppen är inte en väg till framgång. Dessa elever får en unik möjlighet att utveckla yrkeskunnande och yrkesidentitet i lärlingsutbildning.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Att ändra prioriteringsordningen kan gynna möjligheterna att samverka med arbetslivet. Det är ofta

en nyckel till framgång att det är elever med bra förutsättningar som går utbildningen. Det är även en stor del av framgången för yrkeshögskolan idag.

Diagrammet nedan visar resultatet i Lärlingsakademien Skåne Nordost.

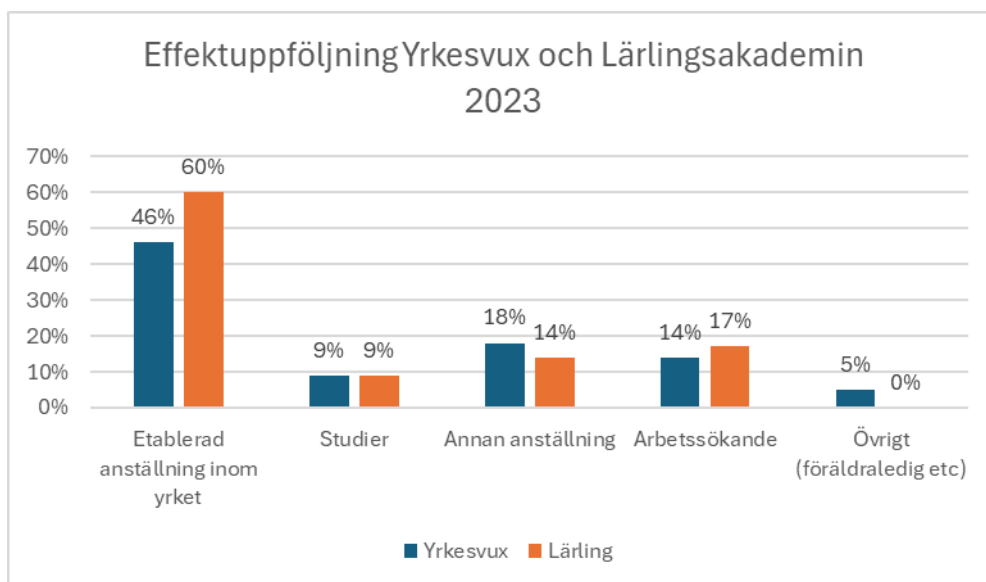

Diagram 1. Effektuppföljning 6 månader efter avslutad yrkesutbildning 2023

6 Bättre förutsättningar att snabbt möta nya stora utbildningsbehov

Utifrån ökad effektivitet: Möjligheten att söka extra statsbidrag underlättar för den kommunala vuxenutbildningen att möta de extra utbildningsbehov som kan uppstå.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: se ovan

Anpassning efter behov som finns hos individer: se ovan

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: se ovan

7 Elevers tillgång till stöd i Komvux

Utifrån ökad effektivitet: Rätt stöd tidigt kan korta ner tiden eleven läser kursen och kan minska avbrotten vilket är positivt.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: ---

Anpassning efter behov som finns hos individer: Krav på tidig kartläggning av stödbehov är positivt för att rätt anpassningar ska kunna genomföras för individer. Ett gemensamt material för denna kartläggning vore önskvärt.

Att krav på tillgång till specialpedagogisk kompetens förtydligas är positivt. Men detta förslag kommer även fortsättningsvis innebära stora skillnader mellan kommuner.

Kartläggning av stödbehov i samband med upprättande av ISP (Individuella studieplaner) kräver mer resurser/annan kompetens jämfört med idag då ISP upprättas av studie- och yrkesvägledare (i vår kommun). Dokumentation av extra anpassningar i ISP blir ytterligare en arbetsuppgift för lärare som riskerar att leda till ökad arbetsbelastning.

Det finns en godtycklighet i specialpedagogisk kompetens – enligt skolverket kan det tillgodoses av andra än specialpedagoger/speciallärare. Lärare har oftast ingen formell specialpedagogisk kompetens. Utredningar visar att lärare har olika kompetens att möta elevernas behov/individpassa.

Enstaka specialpedagogiska insatser under kortare tid blir en utmaning om det bara ska finnas möjlighet att rådgöra med någon med specialpedagogisk kompetens. Är tanken att läraren då ska stå för den specialpedagogiska insatsen om det behövs inom ramen för extra anpassningar? Risken finns att det hamnar på läraren att även vara "speciallärare" vilket kan leda till ökad arbetsbelastning och behov av fortbildning.

Ett gemensamt stödmaterial med exempel på extra anpassningar för de största digitala distanskurserna för att öka likvärdigheten vore önskvärt.

Vi ser också att det förutom behov av specialpedagogisk kompetens även finns ett starkt behov av kuratorsfunktionen (psykosocialt stöd) i komvux och anser att även det borde föras in i skollagen trots den gränsdragningsproblematik som presenteras i betänkandet. Positivt att utredningen bedömer att det finns skäl att utreda detta vidare framåt.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: ---

8 Underlättande av studier för elever med funktionsnedsättning

Utifrån ökad effektivitet: Positivt att Skolinspektionen får i uppdrag att göra en kvalitetsgranskning av studiesituationen för elever med funktionsnedsättning som studerar på komvux. Samt att skolverket ska kartlägga läget idag.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Positivt med stödmaterial för lärare och annan personal då det finns behov av kompetensutveckling.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Positivt att man vill kvalitetsgranska och kartlägga studiesituationen och tillgång till kommunal vuxenutbildning för vuxna med

funktionsnedsättning. Viktigt att man tittar på alla delar inom komvux (SFI, grundläggande, gymnasial, yrkesvux).

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: återstår att se.

9 Övergångar till arbetsmarknaden för elever inom anpassad utbildning

Utifrån ökad effektivitet: Positivt förslag att regeringen tillsätter en utredning gällande finansiering av studier inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Det måste vara en långsiktighet för individen. Att se över aktivitetsersättning/sjukersättning/ kontra att ha möjlighet att ändå läsa på komvux. Även ersättningen när det gäller daglig verksamhet och samtidigt motivera eleverna att läsa på komvux bör ses över, om en elev går på komvux i stället för daglig verksamhet förlorar hen ersättning.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Bra att se över yrkespaketet för elevgruppen, ett ökat ansvar för offentlig sektor att tillgodose och anpassa arbetsplatser bör också ske för denna målgrupp.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Den angivna nivån SeQF-nivå 3 kan vara svår att nå i den aktuella målgruppen. Oklart vilken elev som skall gå på anpassad utbildning och hur de med större utmaningar ska hanteras.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Bra med höjt statsbidrag för elever som är inom målgruppen, det kräver mer resurser för företagen och huvudmannen.

10 Prövning inom Komvux och gymnasieskolan

Utifrån ökad effektivitet: Att prövning skall göras i hemkommunen/samverkansområdet är bra. Det ökar möjligheten till fler prövningsperioder. Interkommunal ersättning för prövning är bra om det finns ett "riktpreis". Hemkommunen måste dessutom kunna neka prövningar som inte är "rättighetskurser". En ökning av kostnaden till 1000 kr är bra för att ge mer eftertänksamhet innan man söker.

Anpassning behov som finns på arbetsmarknaden: Bra att begränsa till två prövningar inom en sexmånadersperiod, då blir det mer seriöst för eleven och anordnaren. Minska prövningsturismen och därigenom på sikt få de studenter som har bäst förmåga att gå de attraktiva universitetsutbildningarna.

Anpassning efter behov som finns hos individer: Bra att betyget E kan ges på validering utan att eleven gör prövning, sparar resurser och gör det tydligare för eleven.

Förstärkt koppling mellan utbildning för vuxna och arbetsmarknaden: Tydliga krav synliggör de krav som arbetsgivarna ställer.